

Dreng i 1950ernes Agger

Af Hans E. Nørgaard, Agger

Familien

Vi er to brødre, der har syv søstre hver! Sådan har jeg i reglen svaret, når der er blevet spurgt ind til mine familieforhold. Det har slet ikke været kedeligt at iagttage folks reaktion på det svar. De fleste bliver lidt usikre, og jeg ser, de tænker, så det knager. Gad nok lige vide hvor stor den familie egentlig er? Mine forældre, Gerda og Christen Nørgaard Nielsen, har sat i alt ni børn i verden, først syv piger og til slut min bror og jeg. Min ældste søster er født i 1931 og jeg som yngste mand i 1951.

Flyt for havet

Før jeg tilsluttede mig flokken, boede min familie i et langt hvidkalket øst/vest vendt hus, der omtrent lå, hvor signalmasten er i dag. På grund af havet, den grådige nabo mod vest, der med sin enorme appetit åd sig længere og længere ind i landet år efter år; blev hele den vestlige bydel evakueret i 1947, da digeanlægget rundt om hele byen var færdig anlagt. De forholdsvis mange huse og hjem blev taget ned og opført længere mod øst, eller nedrevet for aldrig at blive opført igen. Der lå således foruden beboelser også en landbrugsejendom og fiskepak-huse i lighed med det typiske miljø, der endnu er bevaret i Stenbjerg. For fars vedkommende var det anden gang, havet påtvang et flyt. Første gang var i 1923, da familien handlede med Frilandsmuseet i Sorgenfri, eller mere præcist byttede det gamle hus for et nyt, der i dag ligger et par hundrede meter øst for digeanlægget. Allerede to år senere stod det gamle fiskerhus genopført, og ligger i dag som hus nr. 1, ved Frilandsmuseet i Sorgenfri ved Kgs. Lyngby. I forbindelse med det andet flyt for havet, købte mine forældre det hus, der skulle blive mit barndomshjem. Huset er beliggende på Vesterhavsvej skråt overfor og øst for Agger Badehotel.

Hjemmet og familien var vel typisk for Agger, forstået på den måde, at far stod for at forsørge sin familie, og mor var ikke udearbejdende. Anderledes var det alligevel, idet far ikke som langt de fleste mænd i byen var fisker. Som ganske ung havde han haft brækket ryggen, viste det sig mange år senere ved en røntgenoptagelse. Han var nok det, der dengang betegnedes for svagelig og havde langt fra fysik til at være havfisker. Hvilke fremtidsmuligheder var der så for en ung mand? Det var, som om det lå lige til "højrebenet", som man siger. Den slags havde to muligheder, skrædder eller skomager. På den måde kom han langt væk fra Agger, helt til Rødning på Salling, og arbejdede der som skomager en tid. Han fik uddannelsen og efter kortvarigt at have arbejdet som svend, vendte han tilbage til Agger og startede selvstændigt skomageri. Først i det nyopførte hus og fra 1947 på Vesterhavsvej.

Det nye hjem blev indrettet med et lille skomagerværksted med de til faget hørende maskiner. I mine øjne en stor og larmende pudsemaskine med diverse børster og slibegrej. Den optog hele sydmuren i værkstedet. En ret så kraftig ikke motoriseret symaskine var uundværlig. Udover anvendelsen direkte i faget, blev symaskinen flittigt brugt, når fiskerne havde iturevet enten gummibukser eller bluse på havet. Kun adskilt med en dør lå der i forlængelse af værkstedet en lille butik. "Skotøjsforretning" stod der malet på det "store" udstillingsvindue ud mod vejen. I butikken aktiveredes en dørklokke, hver gang døren gik, og var det os selv, der brugte den indgang, var vi forpligtet på omgående at råbe: "Det er bare mig", så mor eller far ikke ulejlighedes unødigt. Inventaret bestod af hylder på østvæggen, hvor æsker med nyt fodtøj prydede. En lang ekspeditionsdisk med en mængde skuffer optog en stor del af pladsen i byens førende skotøjsforretning.

Familiebillede ved »Skotøjsforretningen«

Lad det bare være sagt med det samme, at i et så lille samfund med så få penge mellem folk, var det ikke muligt at brødføde familien udelukkende ved skomageriet og salg af fodtøj. Der måtte suppleres med indtægter fra andre sider. Hyggelig er vel det rigtige ord, når stemningen på værkstedet skal beskrives. Mange timer har jeg opholdt mig siddende på gulvet og vel bare suget til mig, når stolen i det sydøstlige hjørne, ved den ene ende af pudsemaskinen, var besat af en person, der drøftede vigtige sager med far. På sømmene, der var slået i de fritliggende bjælker i loftet, hang det fodtøj, der var færdig-repareret og klar til afhentning. Duften herinde synes næsten stadig at hænge i bevidstheden, sværte, lak, lim og læder.

Gummiflint

Ordet kræver sikkert en forklaring. Det skal være usagt, om det er et lokalt konstrueret ord,

her var det sådan en slangebøsse blev benævnt. Til fremstilling af en sådan, skal der bruges et stykke gummi, helst fra bil eller traktorslange. Der er langt mere svirp i det, end i en sølle cykelslange. Bredden er $1\frac{1}{2}$ -2 cm., længden 40-50 cm., hertil en tavse fra muslingekrogene, midt på tavsens laves dobbelt halvstik, hvori enden af gummiet gøres grundig fast. De to ender på tavsens – men her kommer far ind i billedet. Mor var i reglen sur, når hun opdagede, at han igen havde lavet et stykke læder til en rask drengs gummiflint og givet ham det. Et stykke relativt tyndt smidigt læder ca. 3x8 cm., med hultangen klippes et passende hul en halv cm. fra læderets ender. Tavsens ubrugte ender fastgøres i læderets hul et i hver side, og en fuld funktionsdygtig gummiflint, er klar til brug. De fleste drenges bukselommer var hullede på kort tid, fordi vi alle sammen løb rundt med lommerne fyldte eller halvfylde med passende

sten som ammunition. Seler og livrem måtte sikre, at vi ikke løb bukseløse rundt. Jo, selvfølgelig er gummiflinten farlig, det er alle våben.

Levebrødet

Skomageriet kunne ikke stå alene, og jeg nævner i overskriftsform de andre måder, der blev anvendt for at skaffe mad på bordet. På Thykysten har andre kystbyer været en smule misundelige på os. I har altid arbejdsvej, er det ikke havvej, kan I altid bruge fjorden. Far brugte fjorden sammen med Jens Andersen og det gode fartøj ”Astrid”. Det var fiskeriet med ålekrogene, jeg især husker. Når de to landede ved ”Æ Æwer”, skulle jeg derned for at høre til fiskeriet og ned foran i lukafet for at se, om fars madtejne var tom. Hvorfor mellemmadder tilsat lukaflugt var eftertragtet, er i dag en gåde, men var der levnet – smagte det himmelsk. Ålene kom i perioden med krogfiskeri til at spille en lidt for stor rolle i den daglige kost. Man kunne forledes til at tro, at vi er født op med døde ål, sådan følte det. Hver dag var der ål, der ikke overlevede krogene og derfor ikke kunne sælges. Fisken var frisk nok og fejlede ingenting. Opfindsomheden med at kreere nye retter af hængte ål kendte ingen grænser. Egen pram blev det også til, en stor tung havpram med indenbords motor. Klitvæsnets kaldte også af og til, når der skulle plantes hjelme eller sættes faskiner for at dæmme op for sandflugten. Bestemt ikke en attråværdig bestilling til en brækket ryg.

Vaskemaskinen

To-tre par investerede i et vidunder af en vaskemaskine, der blev udlejet. På en tohjulet vogn konstrueret i jern, blev vaskemaskinen trukket rundt til lejerne. Om der var økonomi i den virksomhed, må stå lidt hen i det uvisse.

Tillidshverv

Stort set hele livet var far levende engageret i Indre Mission i Agger, i flere perioder som formand. Børnegudstjenesten, som han vedholdende benævnte søndagsskolen, var måske det mest opprioriterede for ham, og jeg tror, at han var god til det. For kort tid siden traf jeg

en person, der er omkring de 70 år gammel. Han fortalte mig en episode fra en søndag lige over middag, hvor far havde sagt noget til børnene, som denne person stadig bar med sig som et godt minde gennem de forgangne tres år. På landsplan lå arbejdet i Kristeligt Dansk Fællesforbund ham meget på sinde. Her deltog han ivrigt i kampen for ikke at miste statsanerkendelse på grund af for få medlemmer. Både mor og far deltog i Arbejdernes Bibelkreds, fra hvem jeg i øvrigt til min konfirmation modtog en flot bibel i sort gedeskind.

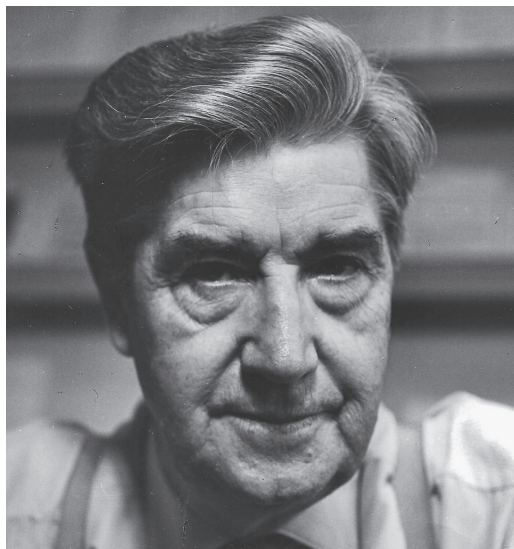
Kirkens menighedsråd havde gavn af ham i flere valgperioder.

Det kirkelige kom i første række, selvom samfundsspørgsmål i almindelighed havde hans store bevågenhed. Det førte til plads i Børneværn og Skolekommission.

På en ”missionsliste” blev han valgt til Vester-vig-Agger Sogneråd. Fars tyve år i lokalpolitik afsluttedes med, at han blev valgt til Sydthy Kommunalbestyrelse efter kommunalreformen i 1970.

Far

Jeg har lyst til at sige lidt om mit eget forhold til far. I rigtig mange år havde jeg den opfattelse, at det var en gammel far, jeg havde. Grunden til

Skomager Chr. Nørgaard, Agger

det skal ses i forhold til, at jeg var den yngste af ni, og at alle mine klassekammeraters fædre var yngre end min – ren subjektivt syn. Far var 46 år, da jeg blev født; er det en gammel far?

En eneste hændelse af kortvarig karakter fortæller nok præcist, hvem far var i forhold til mig. Der blev ikke cyklet så meget, men en eftermiddag tog han mig med på sin store cykel. 55 år senere har jeg ikke kunnet befri mig fra den følelse, heller ikke ønsket det, da jeg blev sat på stangen af cyklen, og vi kørte mod øst. Andre kunne måske i den situation have klaustrofobiske tendenser siddende der, jeg oplevede det uendelig stærkt. Bag mig i ryggen var fars store og stærke venstre arm forankret på styret, foran mig var fars store og stærke højre arm forankret på styret. Efter kort tid på cyklen var lyden fra fars hjerterytme en total overrumplende og skøn melodi, der aldrig har forladt mig. For første gang gik det op for mig, her omgivet af fars beskyttende krop, var jeg tryk, intet kunne gøre mig ondt her.

Erindring

Hvor langt tilbage i livet husker vi, tilbage til vi var to år, tre år? Jeg ved ikke nøjagtigt, hvornår der er tale om egen bevidsthed, eller noget jeg er blevet fortalt igen og igen. Derfor vil der i det følgende forekomme passager, hvor erfaring og fortælling lapper over hinanden.

Tilgivelse

Jeg skal fortælle om mine meritter i drenge-årene i Agger. Jeg vil tilstræbe ærlighed i fortællingen, hvilket begrunder min anmodning om tilgivelse for begivenheder, jeg langt fra er stolt af, hvis forurettede skulle læse med her, og det endnu ikke er ordnet. Jeg er mig ikke noget bevidst, men jeg har et stærkt ønske om, at en forældelsesfrist kan bringes i anvendelse. Enkelte episoder involverede både politi og brandvæsen ligesom civile "anholdelser" med tilhørende passende afstraffelse, blev klaret på stedet. I samme moment skal jeg ikke undskylde men prøve at forklare, hvorfor der i stort omfang bruges "øgenavne". Der ligger ingen ond vilje bag og intet ønske om at såre nogle. Det hænger således sammen, at i det lille fiskersamfund var

disse navne en naturlig og ganske integreret del af sproget, simpelthen for at kunne vide hvilke personer, der er på tale. Folks døbenavn var ganske enkelt ikke kendt for en dels vedkommende. Et eksempel fra egen familie til belysning: fars fars døbenavn er Niels Chr. Pedersen Nielsen – han var kun kendt under navnet "Pejsen" (måske dialekt for Pedersen). Fire af "Pejsens" sønner boede i Agger og kaldtes Grønnemand, P. Ninn, Jens Pejsen og æ Skomager.

Tidsregning

Alle kender det, før og efter en markant begivenhed. For mit vedkommende har tidsregningen været centreret før og efter 18. sept. 1957.

Begivenheden

Det var sidst på eftermiddagen. Far har tjæret på pandepladetaget på huset i nogle dage. Stigen, der blev brugt til formålet, var nu stillet hen i nærheden af bagdøren og stod ubrugt hen. Far var gået på fødselsdagsvisit hos en god ven. Kristian, min fem år ældre bror, og jeg, legede udenfor. Vi fandt selv på flere af vore lege, og den dag gik det ud på, at en af os skulle kravle så langt op på stigen som muligt. Helst helt op på taget. På jorden lå en to-tre meter haveslange, der skulle bruges i legen, der i sin enkelhed gik ud på, at drengen på stigen skulle svinge frem og tilbage med haveslangen, og drengen på jorden skulle samtidig afprøve muligheden, for at løbe ind ad bagdøren uden at blive ramt. Kristian på stigen, jeg på jorden og aftalerne var på plads. Med et omhyggeligt beregnet tilløb spurtede jeg så hurtigt, jeg kunne, hen mod faren og bagdøren. Samtidig inde i køkkenet var mor i færd med at koge flæsk af til en gang hvidkålsuppe. Når der ved juletid blev slaget gris, og den i to halve hang på spigrene i bryggersets loftsbjælke, blev spæklaget målt. Der bredte sig en stemning, der kunne minde om sorg, hvis ikke spækket havde omtrent samme dimension som den store kirkesalmebog. Mor havde omhyggeligt udset sig et stykke stribet flæsk i saltkarret i kælderen, hvoraf vel tre fjerdedele var ren fedt. Nu havde stykket af grisen fået kogetid i et passende antal liter vand. Første hold kogevand/

suppe skulle af flere grunde smides ud. Det var uegnet til menneskeføde, alt for salt, alt for fed. Af hensyn til afløbet ville mor ikke hælde væsken ud i køkkenvasken, den skulle helt ud. Ud i "æ grøn" (det grønne) som hun udtrykte det. Helt uden at blive ramt af haveslangen var jeg kommet ind i bryggerset og nåede måske at hovere lidt over det, inden det om lidt var min tur til at være øverst på stigen. I selv samme sekund bar mor den store suppegryde med det gloende, salte og fede kogevand fra køkkenet og ud i bryggerset. Jeg løb panden mod øverste kant af gryden, hvis indhold tippede ned over mig. Udenfor bagdøren var der et lille stykke cementbro i dørens bredde og vel 40-50 cm udad. Der lå en nyopvreden gulvklud pænt og helt udbredt. Det næste, jeg registrerede, var, at jeg som total afsindig trampede og trampede på gulvkluden igen, igen, igen, medens jeg skreg smerterne ud over hele byen.

I splitsekunderne bemærkede jeg flere ting særlig klart; gulvkluden må ikke have været tør, vandet sprøjtede fra det når jeg stampede igen og igen. Dernæst opfattede jeg vores nabo mod øst, Linne (Oline Ovesen) var på vej over mod mig. Hun løb og hun jamrede i en høj klagende sprogtone, måske syngende, måske grædende eller begge dele. Hun knugede hænderne i sit hvide forklæde og udstødte noget i retning af: "Jamen, hvad er det dog, I laver, åh nej åh, åh, hvad er det, der sker her med jer".

Hos lærer Madsens

Jeg springer lidt i fortællingen, ikke i tid, men sted! I skolen var man i førstelærersparrets hjem parate til at spise aftenmaden. Der var kaldt til bordet, og alle havde indtaget de vanlige pladser, bordbønnen afsluttet med et amen, da lærer Madsen rejste sig og fru en let bebrejdende spurgte: "Hvad mangler du"? "Hvad skal du"?

Barndomshjemmet med bryggersdøren hvor det fatale uheld udspandt sig

”Jeg skal op til skomageren!” ”Jamen vel ikke lige nu, vi skal jo spise?” ”Jeg ved det ikke – jeg skal op til skomageren!”

Englebesøg

Madsen kom ret ofte på værkstedet hos far. Han brugte altid bagdøren ind i bryggerset, videre ind i køkken og gang, hvor værkstedsdøren var. Akkurat nu 18. september 1957 blev det anderledes. Alt imens hans uforstående familie spiste, forsvandt han og kørte op til vores butiksdør, der vendte ud mod vejen. Hans vej gennem huset var helt uforklarlig. Fra butikken gik han ind i stuen, hvor han samlede et tæppe med sig. Videre ud i gangen og derfra ud i køkkenet.

Efter i få minutter at have trampet i gulvkluden udenfor, var jeg kommet ind og stod midt på køkkengulvet. Jeg havde fået sagt til mor, at nu behøvede hun ikke at få ringet efter doktoren, det gjorde ikke ondt mere, da Madsen kom derud. Jeg er stadig iført striktrøje, der brændte sig længere og længere ind i mig. Det var ingen kendt løsning at køle ned med koldt vand. Tæppet fra stuen vikled Madsen omkring mig, løftede mig op og sagde frem for sig: ”Er der nogle, der skal med, så kører vi nu”? I hans Fiat 1100 gik det i rasende fart mod Vestervig Sygehus, hvor det skulle vise sig, at vores egen læge H. C. Petersen var på ferie, og man afventede Ydbylægen, Markvorsen. Det eneste, jeg husker fra det korte ophold på Vestervig Sygehus, var en firkantet blank metaldåse med et blåt låg. I den var der stykker af ukendt materiale, måske gaze. Det var mættet af et eller andet gulligt, fedtet, nærmest vaselineagtigt. Det blev lagt på mig på de mest oplagte steder.

Udrykningskørsel

Selv om der fra Brugsens telefon i Agger var ringet efter en ambulance, var den, efter endt behandling i Vestervig, endnu ikke nået frem. Udrykningen fortsatte i Fiat 1100 med lærer Madsen i førersædet. Et hvidt lommetørklæde blev holdt ud af den åbne rude, chaufførens højre hånd er på rattet og hornet, speederen var i bund. Til daglig brød mor sig ikke om at

køre bil med Madsen. Det er slet ikke utænkeligt, det kunne have sammenhæng med farten (senere gik Madsen under øgenavnet Sputnik). Mellem Vestervig og Bedsted havde mor i afmagt, angst og fortvivelse spurgt: ”Kå'en e køre raskere lærer Madsen?” – det ku' den ikke! Jeg husker intet fra køreturen mod Thisted Sygehus, jeg havde vist også fået et prik i låret i Vestervig. Jeg er blevet fortalt, at jeg, da vi kørte gennem Hassing, havde sagt: ”Åh mor, nu glemte jeg at få mi' mellemmad!” (aftensmad).

Ankomst Thisted Sygehus

Med mig i en bylt i sine arme og med en fod placeret for at holde døren, bar Madsen mig ind på sygehuset i Thisted. Det første, der mødte os der, var lyden af sang. Vel at mærke ikke hvilken som helst sang. Med tonerne fra en guitar og en sprød mandsstemme, der sang ”Barnetro”, blev jeg udenfor bevidsthed bragt til lægerne. En fast dag hver uge besøgte kontorassistent Alfred Kanstrup fra Thisted Politi sygehuset og sang og holdt andagt. De i særklasse underlige uforklarlige begivenheder, Madsen gennemlevede hin septemberdag, affødte, at han vist nok var den eneste, der turde give udtryk for, at jeg ville overleve skoldningsulykken. Som han selv har udtrykt det gentagne gange, følte han sig helt klart fjernstyret.

De næste elleve døgn lå jeg bevidstløs hen i min seng på sygehuset. Ingen læger vovede at sige, hvorvidt jeg ville overleve. Selv har jeg forsøgt, at sætte mig i mors sted. At gå derhjemme, en halv dagsrejse fra stedet, hvor ens sidstfødte barn lå bevidstløs hen efter en ulykke? Jeg ved, hun var fyldt helt op af anklage, selvbefredelse og skyld; hvad nu hvis jeg - Overlever han ikke, jeg kan ikke bære at miste igen. Gerda fik jeg kun lov at beholde i ni måneder, og det her, er min skyld. Døgn efter døgn slæbte sig af sted. 24 timer gange elleve, med uvished og skyld, er meget lang tid, og givetvis endnu langt længere – for mor?

Jeg husker detaljeret dagen, jeg vågnede til bevidsthed i min sygeseng, der skulle blive mit hjem de næste seks måneder. Jeg fumlede med

Lægen byder på slik

"noget" ved min ene ankel, jeg havde fat i eller andet, der kunne drejes rundt og alligevel ikke fulgte med hånden op over dynen, så jeg kunne se, hvad det var. Jeg var gennemblødt, opdagede jeg, plaskvåd faktisk. At jeg måske skulle have tisset i sengen, kunne jeg ikke helt forstå? Det "noget" jeg havde haft godt fat i og drejet rundt med, viste sig at være en svær kanyle lagt op i den ene ankel. En slange forbandt normalt kanylen med en plastpose gjort fast på et stativ ved sengen, dog ikke længere. Ved mit pilleri havde jeg lavet havari på slangen, hevet den væk fra nålen i benet, hvorefter hele posens indhold af saltvand løb ind under dynen til mig, i stedet for ind i mig.

Det var vendepunktet og dagen, hvor jeg vågnede op til livet, og mor og far endelig turde tro, de fik lov til at beholde mig. Hvilken dag! Og dog skulle det være første dag i et halvt år på sygehus. Sjove og dramatiske oplevelser fra en så læn-

gevarende indlæggelse; så langvarig at jeg, den dag jeg havde fået at vide, at "Æ Bette Slagter" (den lokale vognmand) ville komme og hente mig hjem, gemte mig på overlægens kontor. Jeg havde slet ingen lyst til at komme hjem, jeg

Elev Britta Kornum (Gade) og forfatteren

havde et godt hjem, hvor jeg var. De ting fortsætter jeg fortællingen om senere.

Blot dette lige nu for at understrege mit erindringsbillede, min helt egen tidsregning er før og efter den 18. sept. 1957, før og efter jeg blev skoldet, eller som jeg nogle gange har udtrykt det – den mærkværdige dag jeg faldt ned i en gryde hvidkålsuppe. Hele min verden har cirklet omkring den dag, hvor det i øvrigt var tante Sigrids fødselsdag – også.

Mange vil helt sikkert forstå, at jeg fik og havde et livslangt og særligt forhold til den person, der den dag i september lod sig fjernstyre, og derved blev ham, der reddede mit liv.

Legekammerater

"Kekkemand's" tvillinger, Søren og Bertel, var mine bedste legekammerater og makkere i tykt og tyndt. Det venskab har langt overvejende flest positive og sjove minder med sig. Hermed være ikke sagt, at vi kun var rene uskyldigheder og gæve søndagsskolebørn – det var vi også. Jeg forstår det ikke helt, men der havde bredt sig en helt gangbar opfattelse i hele Agger, at var der lavet ulykker af forskellig art, var første bud på mulige gerningsmænd – Hans og tvillingerne.

Tumlepladser

Det er, som om jeg hører mors stemme endnu, når hun, mens jeg var på vej ud af døren for at lege, formanende nærmest vredt råbte: "Haw – fywer og æ Station holder du dig fra." Om det var en konstatering eller et spørgsmål, der krævede mit svar, fik lov at flyve væk i vinden. Man skal vel heller ikke love alt for meget, hvis der er mulighed for en overtrædelse. Jo vist, havde vi station i Agger, det var en af de største arbejdspladser i det sydlige Thy. Vandbygningsvæsnet med skinner og tog – havde skinner på Agger Tange og skinner til Krik Bro, så den med Stationen var yderst relevant. Hvert forår blev yderligere en restriktion føjet til, og legepladsen endnu mindre: "Du går ikke op i æ stråentømmer." Gennem efteråret, vinteren og det tidlige forår, havde byens strandfogeder haft travlt med at hente ilanddrevet vragegods ved havet. Kørt det hjem til deres tre-fire respektive oplagspladser forskellige steder i Agger. Her sorteredes det

og blev arrangeret i mindre bunker – et nummer. Strandfogederne brugte meget tid på at gøre klar til forårets auktion. Vragnumrene, det mere ukurante træ, blev stillet op og lignede i form et spidstelt, reelle brædder stablet sirligt, props (rundholter) blev holdt på plads i nummeret, ved at tre eller fire solide pløkker af træ blev hamret i jorden i en lige række. To rækker af pløkker dannede et rum, hvor propsene kunne stables uden at trille væk, og det enkelte nummer props klart var afgrænset. Der var kæmpestore trætønder, fiskekasser, et enkelt hyttefad, bøjer, svært tovværk, glaskugler og rigtig meget andet, der sagtens kunne vække raske drenge udelte interesse og begejstring. Omhyggeligt blev der linet op til den store dag, hvor strandingsauktionen skulle holdes. De enkelte numre blev arrangeret, så det var enkelt at overskue for interesserede købere.

Et sandt Eldorado og en umådelig spændende tumleplads, der sågar havde hilsner fra havet og fremmede lande liggende indbydende til leg for raske drenge. At vi ikke altid var enige med strandfogederne i den betragtning, er da lidt underlig. Her kunne der leges mere spændende og mere fantasifuldt, end noget andet sted. Til tider forglemt vi vel os selv og formaningerne hjemmefra, så der næsten helt af sig selv pludselig stod de flotteste bygningsværker, alle materialer var jo lige indenfor rækkevidde. Et uindtageligt fort markeret med søroverflag eller en hule, der snildt kunne rumme 6-8 raske drenge, stod imponerende flotte efter få timers leg. Vi havde sagt til hinanden, at vi nok skulle lægge de lånte elementer fra de forskellige numre på pladsen tilbage igen, inden vi gik hjem. Ingen ville nogensinde opdage, at vi havde været der. Som et lynnedslag kunne det, enkelte dage som en løbeild brede sig, fra drenge inde i tønder, inde i vragnumre eller fra de smukke bygningsværker: "Nu kommer Poul Thøgersen", eller "nu kommer Sigvart"! Og pist, i løbet af ingen tid og endda uden at give sig til kende, var oplagspladsen med "æ stråentømmer" rømmet. Få øjeblikke senere kunne flere af os findes, liggende fredsommelige på maven på en bro ved "Æ Æwer", med en medegaj eller to og fiskede ålekvabber.

Strandingsauktion i Agger

Dagen efter måtte vi til vores store fortrydelse konstatere, at vore kreative bygningsværker brutalt var ødelagt, og bragt tilbage i de sirligt opbyggede numre, snart klar til auktionsdagen. Nogle gange var vi sikre på, vores ophold og lettere omflytning i tømmeret, blev anmeldt til politiet. Om ikke hver lørdag, så jævnligt holdt den lokale betjent Tousigs bil udenfor et af strandfogedhjemmene, og det var helt sikkert os, der var deres samtalemænd. De ville garanteret have fat i os, og så blev det ikke nådigt for en eneste af os. Indtil det var konstateret, at Tousigs bil var kørt østen ud af Agger, kunne det nok være, der var overordentligt trafikeret på dydens smalle sti. Det var slet og ret en festdag, den dag alle "vore herligheder" skulle under hammeren, eller stokken i det her tilfælde. Snesevis af bønder kom med hestekøretøjer med solide vogne, (i øvrigt ofte genkendelige heste, da de gang på gang var herude for at trække redningsbåden til havet), godt forberedte til at fragte de indkøbte numre hjem. Lokale købte også på auktionen, men bønderne var som regel på udkig efter solide egeplanker, der særligt var velegnet til opbygning af en svinebøvl. Svinene var ikke så hurtige til at gnave sig gennem egeplan-

kerne som det øvrige træ. Det gav naturligvis en højere pris på de numre, der indeholdt eg. Tydeligt var det en festdag, flagene var sat og strandfogederne var i deres ordentlige klæder, som det hed. "Æ stråenauktion" førte fine folk til byen, i dag var det ikke bare Tousig, men også selveste politimesteren i fineste uniform. Her var sagfører Jakobsen, der var auktionarius og med sit imponerende overblik gentog – 12 kroner første, 12 kroner anden og 12 kroner (i stedet for at sige tredje) bankede han stokken i det nummer, der nu var solgt for 12 kroner.

Foråret var kommet godt i gang, og var jeg heldig, kunne der godt falde en skilling af ved at hjælpe en og anden med at læsse indkøbene på vognen. Indenfor ganske få dage skulle det købte tømmer være fjernet fra pladsen. Det var underligt at komme til oplagspladsen, hvor man nu dårligt kunne finde en pind at lege med. Pladsen var tom, helt tom, og vi kunne derfor blot afvente efterårets storme, der igen ville give strandfogederne og vi drenge noget at bestille.

(fortsættes)